

Podpora podnikateľských aktivít príslušníkov etnických menšín v európskych mestách

Zhrnutie

Úvod

Táto správa predstavuje výsledky záverečného modulu výskumu nadácie Eurofound, ktorý sa uskutočnil v rámci projektu siete miest pre miestnu politiku integrácie (CLIP). Cieľom výskumu bolo získať odpovede na tieto otázky:

- Aké charakteristické podnikateľské aktivity vyvíjajú príslušníci etnických menšín v mestách? Akým výzvam a prekážkam čelia podnikatelia z radov etnických menšín? V ktorých odvetviach pôsobia? Aké sú ich skúsenosti so zakladaním a prevádzkovaním podnikov?
- Aké štátne a iné pravidlá a predpisy upravujú sektor malých a stredných podnikov (MSP) všeobecne, a osobitne sektor malých a stredných podnikov, ktoré zakladajú a prevádzkujú príslušníci etnických menšín, a aký majú vplyv na samostatnú zárobkovú činnosť príslušníkov etnických menšín? Aké politiky existujú na pomoc a podporu týkajúcu sa podnikov, ktoré vlastní príslušníci etnických menšín?

Na základe tejto štúdie vznikli prípadové štúdie z 28 miest s podrobnými opismi podnikateľských aktivít príslušníkov etnických menšín v každom z nich. Porovnávací súhrnná správa predstavuje zhrnutie týchto výsledkov a poskytuje súbor politických odporúčaní.

Politické súvislosti

Z výskumu nadácie Eurofound vyplýva, že podnikanie migrantov v Európe je neustále na vzostupe a zohráva čoraz významnejšiu úlohu v sociálnej a hospodárskej štruktúre európskych miest. Podniky, ktoré vlastní príslušníci etnických menšín, zohrávajú rôznorodú a v mnohých smeroch jedinečnú úlohu. Vypĺňajú medzery na trhu, pomáhajú oživiť upadajúce mestské štvrte, poskytujú nové výrobky a služby, prípadne oživujú zabudnuté remeslá a niektorým odvetviam poskytujú nevyhnutnú dôveryhodnosť. Prispievajú aj k vytváraniu pracovných miest, poskytujú príležitosti zraniteľnejším skupinám (ako sú ženy a mladí ľudia zo špecifických etnických skupín) a pomáhajú im vyhnúť sa nástrahám chudoby. Potenciál podnikateľských aktivít príslušníkov etnických menšín, ktorý predstavujú z hľadiska pomoci pri integrácii a vytváraní pracovných miest, je však zanedbávanou

oblasťou politiky. Tvorcovia politik sa doteraz zameriavali na platené zamestnanie ako kľúčové opatrenie pre pracovnú integráciu migrantov. Väčšia pozornosť by sa mohla venovať takým spôsobom súkromného podnikania migrantov, ktoré môžu podporiť ich sociálne príležitosti, sociálny aspekt vedenia, zvýšiť sebadôveru menšín a podporiť sociálnu súdržnosť v rámci etnických spoločenstiev.

Hlavné zistenia

Dôležitým zistením štúdie je, že podporovanie podnikateľských aktivít príslušníkov etnických menšín nie je pre tvorcov politik samozrejmé. V mnohých mestách nebolo súčasťou stratégie na podporu zamestnanosti a spoločenskej integrácie migrantov.

Štúdia jasne ukazuje, že v mnohých mestách nemajú útvary pre integráciu základné údaje o podnikaní príslušníkov etnických menšín. Tieto informácie možno existujú, ale majú ich iné útvary alebo sa tieto informácie nezhrmaložovali dôsledne. V prípadoch, kde sú tieto informácie k dispozícii, sa však ukazuje, že v mnohých mestách rastie prítomnosť podnikov, ktoré vlastní migranti. V Kodani, Frankfurtu a Zürichu tvoria podniky, ktoré vlastní príslušníci etnických menšín, okolo 20 % všetkých podnikov, v Amsterdame, Štrasburgu a vo Viedni tento údaj presahuje 35 %. Údaje o zakladaní nových podnikov sú ešte pozoruhodnejšie. Napríklad vo Frankfurtu viac ako polovicu všetkých nových podnikov zakladajú podnikatelia z radov migrantov.

Kým väčšina podnikov stále pôsobí v tradičných odvetviach ako maloobchodný predaj, reštaurácie a stravovanie, podnikatelia z radov migrantov s vysokoškolským vzdelaním, ktorí využívajú kontakty s rôznymi sociálnymi sieťami, vstupujú do sektorov zameraných na rast, ako sú finančný sektor, informačné a komunikačné technológie (IKT) a médiá. Napríklad v Írsku jedna pätina podnikov, ktoré vlastní príslušníci etnických menšín, funguje v odvetví špičkových technológií IKT.

Opatrenia, ktoré mestá a miestne orgány ponúkajú potenciálnym a existujúcim podnikateľom z radov etnických menšín, sa dajú zaradiť do dvoch kategórií:

opatrenia, ktoré sa zameriavajú na štrukturálne obmedzenia (regulačné rámce a inštitucionálne prostredie), a opatrenia, ktorých cieľom je zlepšiť osobné spôsobilosti podnikateľov z radov etnických menšín. Druhá kategória je najbežnejšia, pretože mestá majú väčšiu voľnosť z hľadiska ponuky podpory a preberajú v tejto oblasti aktívnu úlohu. Medzi opatrenia v tejto kategórii patrí:

Ponuka dostupných, cenovo priaznivých poradných a informačných služieb orientovaných na zákazníka

Tieto služby ponúka viacero poskytovateľov vrátane miestnych orgánov, obchodných komôr a odborov vo forme informačných podujatí, telefónnych informačných služieb, webových stránok a tlačených príručiek.

Pomoc pri hľadaní miesta podnikania

Táto pomoc zahŕňa všeobecnú podporu, ako je vytváranie podnikateľských inkubátorov a osobitných zón a podpory zameranej na migrantov, ktorú poskytujú napríklad siete migrantov.

Uľahčenie prístupu k finančným prostriedkom

Keďže finančné inštitúcie sa vo všeobecnosti neponáhľajú s požičovaním podnikom, ktoré zakladajú a prevádzkujú príslušníci etnických menšín, existujú opatrenia, ktoré pomáhajú znížiť riziko pri poskytovaní úverov, ako napríklad pomoc pri zostavovaní podnikateľských plánov. Medzi ďalšie opatrenia patria priame poskytovanie pôžičiek a grantov a spolupráca s bankami s cieľom podporiť zamestnanosť pracovníkov z radov etnických menšín v miestnych sektoroch.

Podpora pri hľadaní a riadení zamestnancov

Táto podpora zahŕňa rôzne programy odbornej prípravy mladých migrantov, ako aj školenia v oblasti zručností potrebných na prevádzkovanie a rozširovanie podnikov.

Pomoc pri zlepšovaní podnikateľských zručností

Napríklad mentorské programy využívajú úspešných podnikateľov z radov etnických menšín na poskytovanie poradenstva pri zakladaní podnikov. Niektoré opatrenia sú špecifickejšie, napríklad program, ktorý umožňuje migrantkám sledovať prácu úspešných podnikateľiek.

Opatrenia na zlepšenie podnikateľského prostredia sú menej rozšírené najmä preto, lebo vo väčšine miest spočíva väčšina právomoci v tejto oblasti na vyššej úrovni riadenia. Napriek tomu sú vo viacerých mestách miestne orgány aktívne a podporujú opatrenia, ktoré pomáhajú podnikaniu príslušníkov etnických menšín a podnikaniu vo všeobecnosti. Medzi tieto opatrenia patria deregulácia, plánovanie miest a posilnenie postavenia obchodných združení podnikateľov z radov etnických menšín.

Politické ukazovatele

Vytváranie a udržiavanie dobrých rámcových podmienok pre podnikateľov z radov etnických menšín nielen podporuje hospodársku výkonnosť mesta, ale prispieva aj k pokračujúcej integrácii migrantov. Správa predkladá tvorcom politik viacero odporúčaní, ktoré sú zhrnuté v ďalšom texte.

Správa odporúča, aby európski tvorcovia politik:

- využili potenciál podnikateľských aktivít príslušníkov etnických menšín, aby prispieval k tvorbe pracovných miest a inkluzívnemu hospodárskemu rastu v rámci stratégie Európa 2020;
- uznali podnikateľské aktivity príslušníkov etnických menšín ako kľúčový rozmer integrácie migrantov;
- začali dialóg s európskymi finančnými inštitúciami s cieľom riešiť finančné vylúčenie menšín.

Správa podnecuje členské štáty EÚ, aby:

- uznali a podporovali podnikateľské aktivity príslušníkov etnických menšín ako súčasť širších integračných politik;
- preskúmali regulačný a štrukturálny rámec pre zriaďovanie podnikov, pretože tieto rámce často predstavujú prekážky pre vytváranie podnikov;
- zvýšili povedomie a posilnili kapacity sprostredkovateľských organizácií, ako sú školiace strediská, poradenské služby a obchodné združenia.

A napokon, správa odporúča miestnym tvorcom politik, aby:

- vyplnili informačnú a spravodajskú medzeru investovaním do cielených a účinných spôsobov získavania informácií;
- začlenili podnikateľské aktivity príslušníkov etnických menšín rovnakou mierou do stratégií hospodárskeho rozvoja aj integrácie v mestách, s osobitným zameraním na vytváranie pracovných miest a sociálnu integráciu;
- podporovali a uľahčovali spoluprácu medzi rôznymi zúčastnenými stranami v hospodárstve miest vrátane hlavných obchodných združení a obchodných združení etnických menšín, odborových organizácií, médií a organizácií profesijnej odbornej prípravy.

Ďalšie informácie

Správa *Promoting ethnic entrepreneurship in European cities* (Podpora podnikateľských aktivít príslušníkov etnických menšín v európskych mestách) je dostupná on-line na stránke: <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1138.htm>

Ďalšie informácie Vám v prípade záujmu môže poskytnúť prostredníctvom e-mailu Anna Ludwinek, výskumná pracovníčka, alu@eurofound.europa.eu.